

Yleisen kielitieteen oppiaineen perustutkintoon tähtäävän opetuksen laatukäsikirja

Laatineet: opetuksen kehittämisryhmä Juha Hurme, Fred Karlsson, Seppo Kittilä, Ritva Laury, Esko Niiranen.

Päivitetty 8.5. 2007

Opetuksen suunnittelu

Mitkä ovat aineenne opetuksen keskeiset tavoitteet?

Kouluttaa asiansa hyvin tuntevia kielen teoreettisen analyysin ammattilaisia. Opetuksemme tarkoitus on antaa opiskelijoille mahdollisimman kattava kuvaus siitä ”miten kieli toimii” ja miten sitä parhaiten voidaan analysoida.

Mitä valmistuneen opiskelijan tulee osata (HuK, FM)?

Yleisen kielitieteen opinnot antavat hyvän teoreettisen pohjan tehdä hyvin monenlaista työtä kielten parissa. Painotamme opiskelijoille myös sitä, että heidän on järkevää valita sivuaineekseen joku kieliaine, koska silloin meiltä hankittua teoriapohjaa pääsee paremmin soveltamaan käytäntöön. Helsingin yliopiston tarjonta on onneksi erittäin laaja kieliaineiden suhteen ja ”perinteisten” kielten, kuten englanti, saksa, ranska ja venäjä, lisäksi opiskelijat voivat opiskella useita eksoottisempia kieliä (mahdollisuuksia on lukuisia esim. Afrikan ja Aasian kielten laitoksella). Yksi luonnollinen valinta yleisen kielitieteen pääaineopiskelijoille on tutkijan ura, mihin meiltä saatu opetus antaa erittäin hyvän pohjan. Sivuaineena yleinen kielitiede tukee hyvin muiden kieliaineiden opintoja, koska se antaa mahdollisuuden nähdä opiskeltava kieli laajemmasta kieltenvälisestä näkökulmasta.

Yleisen kielitieteen perusteellinen ydinainesanalyysi tehtiin kevätlukukaudella 2005 ennen Bolognan tutkintojärjestelmän käyttöön ottamista 1.8.2005 alkaen. Keskeisin painotus on hyvien analyttisten (todellisten hands on-) taitojen omaksuminen perusopintovaiheessa yleisen kielitieteen peruskurssilla sekä fonologian ja morfologian, syntaksin sekä semantiikan ja pragmatiikan harjoituskursseilla. Näiden kurssien opettamiseen ja uusien oppimateriaalien tuottamiseen niitä varten panostetaan jatkuvasti. Aineopinnoissa yritetään painottaa fokuksen löytämistä ja erikoistumista, jotta siirtyminen syventäviin opintoihin kävisi sujuvasti. Syventävissä opinnoissa tulevat esille yleiset metodologiset taidot, teoriataustan syventäminen sekä alan historialliset aspektit. Kautta opintojen painotetaan laajaa kielitypologisen näkökulman omaksumista ja riittävää empiirisen menetelmien hallintaa.

Yleisen kielitieteen opiskelijan on hyvä omaksua perusteelliset atk-taidot ja moni tekeekin niin. Tähän on hyvät mahdollisuudet kieliteknologian oppiaineen läheisyyden takia.

Mitkä ovat keskeiset toiminnot, miten niiden vastuut jakautuvat sekä työnjako toimii?

Koska tarkoituksena on antaa **omaan tutkimukseen perustuvaa korkeinta opetusta**, käsite ”keskeiset toiminnot” on ennen muuta ymmärrettävä oppiaineen tutkimuksen tarkoituksellisesti valituiksi painopisteiksi. Nämä painopisteet heijastuvat monin tavoin tutkintovaatimuksiin, vuotuisen kurssitarjontaan ja opetuksen järjestämisen yksityiskohtiin.

Yleisen kielitieteen oppiaineen tutkimusprofiiliksi vuodesta 2006 eteenpäin sovittiin vilkkaan keskustelun jälkeen tutkijaseminaarissa 8.5. 2006 seuraavat aiheet: kielitypologia ja kaikkinaisen kieltenvälinen vertailu; kenttätyöhön perustuva deskriptiivinen lingvistiikka; entistä huomattavampi panostus puheeseen; luonnollisten kielten kompleksisuus; Suomen pienet vähemmistökielet; korpuslingvistiikka; kielitieteen metodologiset kysymykset; kielitieteen historia; mahdollisesti askel soveltavampaa suuntaan (Suomen maahantulokaskielet ja niihin liittyvä problematiikka, mm. näiden kielten deskriptio ja niiden opetus).

Kaikki nämä aiheet ovat tällä hetkellä aktiivisen työskentelyn kohteina. Vakinaisten opettajien tutkimusprofiilit ovat sopivasti erilaisia kattaen mainituista aloista käytännössä kaikki. Jatko-opiskelijoiden tutkimusaiheet (noin 10 aktiivista väitöskirjan tekijää kevätlukukaudella 2007) sijoittuvat kaikki mainituille aloille. Mahdollisuuksien mukaan opettajat antavat opetusta juuri erikoisaloillaan.

Opetuksen kehittämissyhmässä on tuotu esiin toivomus dosenttien laajemmasta mukanaolosta aineen opetuksessa. Kl. 2007 aineessa on jätetty kaksi anomusta humanistiselle tiedekunnalle dosentiksi nimittämisestä. Lukuvuotena 2007-2008 tulee ainakin yksi dosentin pitämä kurssi lisää.

Kuka muotoilee opetusohjelman? Miten se muotoillaan?

Vakinainen opetushenkilökunta (eli professori ja kaksi yliopistonlehtoria) yhteistyössä As-pektin (opiskelijajyhdistyksen) nimeämien opiskelijajäsenten kanssa. Tuntiopettajat otetaan mahdollisuuksien mukaan tai tarpeen vaatiessa mukaan opetusohjelman suunnitteluun.

Vuodesta 2006 vakinainen opetushenkilökunta tekee yhdessä vuotuiset työsuunnitelmansa, joten jokainen näkee täsmälleen, mitä kollegat tekevät, kuinka paljon työaika käytetään opetukseen, tutkimukseen, kolmannen tehtävän hoitamiseen jne. Professorin ja yliopistonlehtoreiden työsuunnitelmat lukuvuodelle 2006-2007 ovat ohessa (liitteet 2-4).

Opetuksen mitoituksessa yksi pidetty luokka- tai seminaaritunti kerrotaan kertoimella 5, jolloin saadaan työsuunnitelmaan kirjattava tuntimäärä, eli 24 tunnin luentokurssi kirjataan 120 työtuntina.

Miten määrittyvät oppiaineenne opetuksen painopistealueet?

Lähtökohtina ovat ensiksikin (ja erityisesti aine- ja syventävissä opinnoissa) oppiaineen tutkimuksen painopistealueet, joita edellä jo käsiteltiin. Tällä tavoin opetushenkilökunnan on mahdollista viedä eteenpäin juuri sitä tietoa, jossa he ovat asiantuntijoita. Tämän merkitys juuri aineopintovaiheessa ja sen jälkeen on luonnollisesti merkittävä.

Yleinen kielitiede on pitkään pitänyt velvollisuutenaan tarjota mahdollisimman laadukkaan yleisen kielitieteen peruskurssin (jonka logistiikasta enemmän alempana) mahdollisimman laajalle kielitieteiden opiskelijajoukolle. Tämän kurssin suorittavat

vuosittain useat sadat opiskelijat ja siihen menee melkoinen osa opetusresurssistammekin (siihen osallistuvat molemmat yliopistonlehtorit, tuntiopettajat ja ajoittain professorikin). Kurssi on saanut erinomaiset opiskelijapalautteet ja toimii myös hyvänä rekryointiväylänä: usea yleisen kielitieteen peruskurssin suorittanut kieliaineen pääaineopiskelija onkin päättänyt vaihtaa yleisen kielitieteen pääaineekseen. Näiden opiskelijoiden motivaatiotaso on yleensä erityisen korkea.

Lähtien siitä, että yleinen kielitiede ennen kaikkea on “kielitieteen periaate- ja menetelmäoppia”, opetuksemme toinen painopiste on kielitieteen perustavien teorioiden ja menetelmien opettaminen hands on -periaatteella eli siten, että opiskelija runsaiden harjoitusten kautta oppii itse analysoimaan konkreettisia kieliaineistoja esille tulleiden teorioiden ja käsitteistöjen avulla. Tällaisia kursseja on erityisesti perusopinnoissa: fonologian ja morfologian harjoituskurssi, syntaksin harjoituskurssi, semantiikan ja pragmatiikan harjoituskurssi.

Kolmas painopiste (aine- ja syventävissä opinnoissa) on kielitypologian perusteellinen opetus sekä kielitieteen perusteorioiden, kielitieteen historian ja kielitieteen metodologian opetus. Opetuksen painopisteet määrittävät luonnollisesti opetushenkilökunnan omien erikoisalojen mukaisesti. Perusopetusta (kuten vaikka edellä mainitut harjoituskurssit) pystyvät antamaan kaikki vakinaisen opetushenkilökunnan jäsenet. Perusopetus on pääasiassa yliopistonlehtorien ja tuntiopettajien vastuulla, kun taas professori on enemmän vastuussa syventävästä opetuksesta, vaikkakin yliopistonlehtorit pitävät aine- ja syventävien opintojen kursseja omista erikoisaloistaan.

Oppiaineen kehitysnäkymät?

Yleistä kielitiedettä opetetaan täysimittaisesti pääainetasolla vain kolmessa suomalaisessa yliopistossa (Helsinki, Joensuu, Turku). Turun yliopiston yleisen kielitieteen professuuri on jo päätetty lakkauttaa nykyisen haltijan siirtyessä eläkkeelle (lakkautettava professuuri tullaan korvaamaan Turun yliopistossa yleisen kielitieteen lehtoraatilla). Täten yleisen kielitieteen ylimmän opetuksen tarve korostuu erityisesti Helsingissä. Yhteistyö on vanhastaan erityisen hyvää Joensuun yliopiston (Jussi Niemi et al.; Seppo Kittilä on Joensuun yliopiston yleisen kielitieteen dosentti, mikä myös edesauttaa luontevia yhteistyösuhteita) sekä Tampereen yliopiston (Urho Määttä) kanssa (erityisesti tutkijakoulu Langnetin puitteissa). Tämä kolminapainen yhteistyö on vuosina 2002-2006 materialisoitunut mm. yhteisenä valtakunnallisena “Yleisen kielitieteen kesäkouluna” elokuun lopussa, joka mainittuina vuosina on järjestetty kolme kertaa Helsingissä (elokuussa 2006 aiheesta “Selittäminen kielitieteessä”).

Oppiaineella on aina ollut ja tulee aina olemaan merkittävä rooli jatko-opiskelijoiden ohjauksessa, ja hyvin moni muista kieliaineista väitellyt tohtori on saanut ainakin jonkinlaista metodiopetusta yleisen kielitieteen oppiaineessa (tämä on laajemminkin näin, myös Turussa ja Joensuussa).

Kouvolan käännöstieteen siirtyminen Helsinkiin lähivuosina luo mahdollisuuksia haluttaessa vahvistaa soveltavan kielitieteen osuutta yleisen kielitieteen opinto-ohjelmassa. Ilmeinen lisämahdollisuus on myös vahvistaa MonAKO-opintojen

sisällyttämistä valinnaiseksi osaksi yleisen kielitieteen tutkintovaatimuksia. Tämä mahdollistaa myös ns. soveltavamman tutkinnon suorittamisen nykyään melko teoreettisen tutkinnon sijaan. Korostammekin opiskelijoille sitä, että heidän kannattaa opiskella ainakin yhtä kielialuetta sivuaineenaan. Pelkkien teoreettisten aineiden opiskelu antaa melko kapea-alaisen tutkinnon, joka saattaa jättää opiskelijan ”tyhjän päälle”.

Melko kärsimättömästi odotamme muuttoa Metsätaloon. Nykyiset väliaikaiset tilat Siltavuorenpenkereellä eivät ole optimaalisia. Muutto Metsätaloon toisi meidät useimpien muiden kielialueiden välittömään läheisyyteen, mikä olisi kaikille osapuolille ilmeinen bonus ja luonnollisesti tekisi yhteistyön muiden kielialueiden kanssa helpommaksi.

Sovellusalat?

Käytännön kannalta erityisesti yksittäisten kielten kuvaukset, leksikografia, kieliteknologia (morfologisten analysaattoreiden ja syntaktisten jäsentimien tarvitsemat kielten kuvaukset, konelukuiset sanakirjat ja terminologiat, juoksevan tekstin massiivinen automaattinen lingvistinen, esim. tyyliopillinen analyysi).

Helmikuussa 2007 tarkastukseen tuli yksi pro gradu -tutkielma aiheesta ”Somalitaustaisten nuorten kaksikielisyyden, identiteetin ja kaksikielisen opetuksen vaikutus sopeutumiseen Suomessa”.

Maaliskuussa 2007 käynnistyy (yhteistyössä Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen kanssa) tutkimusprojekti ”Forsmarkin ydinvoimalan turvallisuusmääräysten lingvistinen analyysi”, jonka yhteydessä yksi graduntekijä voi kirjoittaa gradunsa täydellä palkalla seitsemän kuukauden ajan. Rahoittaja on Pohjoismainen ydinturvallisuuskeskus Kööpenhaminassa.

Kuka määrittää tutkintovaatimukset? Ydinainesanalyysi? Millainen prosessi tämä on, ketkä siihen osallistuvat ja kuinka usein se tapahtuu?

Opetushenkilökunta (eli professori ja kaksi yliopistonlehtoria) yhteistyössä As- pektion (opiskelijajyhdistyksen) nimeämien opiskelijajäsenten kanssa. Joka kevätlukukausi. Opettajat kokoontuvat ainakin kerran kuussa keskustelemaan keskenään ajankohtaisista opetukseen liittyvistä asioista. Opetuksen kehittämisryhmä tulee käytännössä hoitamaan suuren osan näistä asioista kl. 2007 ja todennäköisesti tästä eteenkinpäin. Vrt. myös mitä edellä todettiin henkilökunnan työsuunnitelmista.

Ydinainesanalyysistä ks. kohtaa ”Mitä valmistuneen opiskelijan tulee osata” (s.1).

Mistä nousevat tarpeet uudistaa em. asioita?

Erityisesti opiskelijoiden palautteesta. Myös työelämän tarpeista (esim. soveltavamman tutkinnon suorittamismahdollisuudet). Tietenkin opettajat jatkuvasti pohtivat tätäkin asiaa ja yrittävät kehittää oppiainetta ja sen opetusta.

Opiskelijapalautteet, tutkinnonuudistuksen vaatimukset, kontaktit kentälle?

Kurssiarvioinnit, joko käyttäen Irina Kauhasen ja Krister Lindénin mallia (yliopistopedagogiikan kurssin tiimoilta) taikka vapaamuotoisemmin.

Mikä on opiskelijoiden rooli näissä?

Opiskelijapalautteet, opiskelijoiden rooli johtoryhmän jäsenenä sekä vastaajina itsearvioinneissa. Kevätlukukaudella 2007 kaksi opiskelijaa toteuttaa yleisen kielitieteen opetuksen neljännen itsearvioinnin, jonka lopputulokset julkaistaan laitoksen julkaisusarjassa.

Toimiiko laitoksellanne erityinen opetuksen kehittämistyöryhmä ja jos, niin miten se toimii ja miten työryhmä muodostetaan? Entä miten kehittämistyöryhmän ehdotukset laitetaan käytäntöön?

Ryhmä muodostettiin kevätlukukaudella 2007 ja se kokoontui ensimmäisen kerran 20.2.2007. Kaikki vakinaiset opettajat, As-pekti nimesi opiskelijajäsenet.. Tarkoituksena on saada mukaan myös tuntiopettajien edustaja. Työryhmän ehdotukset huomioidaan aina kun seuraavan vuoden opetussuunnitelmaa laaditaan ja tutkintovaatimuksia uudistetaan. Pyrimme reagoimaan opiskelijoiden tarpeisiin ja tulevaisuuden haasteisiin/muutoksiin mahdollisimman nopeasti.

Opetuksen toteutus

Millä perusteilla valitaan oppiaineenne opettajat kullekin kurssille? (Onko opetuksen määrä kullekin opettajalle sopiva, vrt. jokainen opettaja tutkii ja tutkija opettaa?)

Kolme pääopettajaa sopivat vuosittain ensi vuoden opetusohjelman toteuttamisesta. Itse kunkin opetuskokemus ja toivomukset otetaan huomioon (mainittu jo edellä, tai siis laitoin tästä sinnekin jotain, siirretäänkö tänne?). Neuvotellaan tarvittavien tuntiopettajien kanssa. Yleensä pyritään käyttämään kokeneita tuntiopettajia, vaikka toki uusiakin usein rekrytoidaan. Tuntiopettajien kohdalla heidän tieteelliset spesialiteettinsa ja opetuskokemuksensa otetaan huomioon. Dosenttien opetusta yritetään edistää.

Väitöskirjan tekijät pyritään varhain saamaan mukaan opetukseen. Esim. sl. 2007 Liisa Vilkki tulee pitämään kurssin aiheesta "Semanttinen kielitypologia". Tällä on merkitystä myös tulevaisuuden työllistymisessä, koska opetuskokemus on välttämättömyys myös tutkijan uraan tähtääville opiskelijoille.

Projektitutkijat opettavat yhden kurssin vuodessa, viimeaikaisia esimerkkejä ovat Kaius Sinnemäki (fonologian ja morfologian harjoituskurssi) sekä Matti Miestamo (kielitypologia). Opetettavat alat liittyvät mahdollisuuksien mukaan projektitutkijoiden omiin erikoisalueisiin, mikä luonnollisesti on opiskelijoiden kannalta optimaalista, koska heitä opettavat alan asiantuntijat.

Miten opetustilat ja opettajien työskentelytilat toimivat?

Seminaarihuone 331 on tuuletukseltaan huono, muuten ei ongelmia. Monet työhuoneet ovat myös pienenpuoleisia ja tuuletukseltaan kyseenalaisia. Seminaarihuoneessa on hyvät modernin opetusteknologian käyttömahdollisuudet (esim. Internet-opetus ja Powerpoint-esitykset).

Miten oppimateriaalin resurssointi toimii?

Melkein kaikilla kursseilla on käytössä kurssikansiot, joista opiskelijat voivat kopioida luettavaa aineistoa, harjoitustehtäviä ym. Kurssikansiot ovat jatkuvasti esillä laitoksen aulassa kanslian edustalla.

Millaiset oppimisympäristöt opetuksessa ovat käytössä? Edesauttavatko ne tavoitteiden saavuttamista?

Käytetään luento-opetusta, pienryhmäopetusta, seminaarimuotoista opetusta ja yksilöllistä opetusta. Monet perusopintojen kursseista suoritetaan ensisijaisesti tekemällä harjoitustehtäviä, jolloin yksilöllistä ohjausta tai kollektiivista ohjausta verkon (ja joskus kotisivujen) kautta on saatavissa. Myös moniin aine- ja syventävien opintojen kursseihin kuuluu harjoitustehtäviä, joista opiskelijat saavat henkilökohtaista palautetta. Opiskelijoilla on joillain kursseilla myös mahdollisuus pitää esitelmä heitä kiinnostavasta kurssin sisältöön sopivasta aiheesta. Esitelmistä saatava palaute on usein parasta, koska sitä saa heti suorituksen jälkeen.

Miten opetusmenetelmät valitaan ja niiden toimivuus todetaan?

Kurssin sisältö vaikuttaa opetusmenetelmiin merkittävällä tavalla. Luentomainen opetus sopii suurille kursseille kuten yleisen kielitieteen peruskurssi. Harjoituskursseilla taas opetustyyli on rennompi, ja opiskelijat uskaltavat enemmän ilmaista omia mielipiteitään (perustuu kokemuksiin keväältä 2007). Harjoituskursseilla opiskelijat saavat palautetta myös harjoitustehtävien palautuksen muodossa, millä on merkittävä rooli motivaation säilymisen kannalta. Opiskelijoiden harjoitustyöt on tarkoitus palauttaa myös peruskurssilla ensi syksystä alkaen, kun kaikille ryhmille saadaan kurssiassistentit.

Palautetunteja on tenttien jälkeen käytössä, mutta kaikki opettajat eivät niitä järjestä. Palautetunteja tulisi tulevaisuudessa käyttää säännöllisesti. Muutamat opettajat kirjoittavat tenttien jälkeen tenttipalautteita sähköpostitse.

Fuksien aloittaessa järjestetään joka syksy laitospäivä ja henkilökunnan esittely. Viimeksi mainittua varten tulisi varata enemmän aikaa kuin viime vuosina on ollut tapana.

Opetettava aihe ja opiskelijoiden määrä?

Yleisen kielitieteen peruskurssilla on ajoittain yli 100 opiskelijaa yhdessä ryhmässä, mikä käy raskaahkoksi sekä opettajalle että opiskelijoille. Riittävien harjoitusten järjestäminen ja korjaaminen ei tällaisilla kursseilla onnistu ilman kurssiassistentteja.

Perusopintojen harjoituskurssitkin ovat suosittuja (myös sivuaineopiskelijoiden piirissä). Harjoituskurssien pito käy myös raskaaksi, jos osanottajia on runsaasti enemmän kuin 20.

Muilla kursseilla ja seminaareissa ei massoitumisongelmaa ole.

Miten opinnäyteohjaus on järjestetty?

Suurimmalta osin professorin vastuulla, mutta (melko vastanimitetyt) yliopistonlehtorit ovat myös osoittaneet asiaan kiinnostusta (ja toinen jo osallistunutkin). Toistaiseksi sovittujen vuotuisten työsuunnitelmien mukaisesti päävastuu on edelleen professorilla. Lukuvuodesta 2007-2008 kaikki kolme tulevat olemaan mukana. Myös dosenttien mukanaoloa yritetään edistää (vaikeutena se, että useat dosentit eivät asu Helsingissä).

Proseminaarin järjestelyt ja proseminariesitelmän teko?

Proseminaarin tarkoituksena on kehittää opiskelijoiden itsenäistä tieteellistä ajattelua ja taitoa käydä tieteellistä keskustelua. Kukin opiskelija kirjoittaa proseminaarissa itse valitsemastaan aiheesta noin 12 sivun pituisen proseminariesitelmän, jonka hän lähettää etukäteen kaikille seminaarin osanottajille. Seminaarissa opiskelijat esittävät suullisesti muille seminaarin osanottajille esitelmänsä avainkohdat. He muokkaavat esitelmänsä lopulliseen muotoonsa muilta osanottajilta saamansa palautteen perusteella. Kukin osanottaja toimii myös opponenttina johtaen keskustelua toisen seminaarin osallistujan esitelmästä. Opponentti lähettää etukäteen esitelmän pitäjälle kysymyksiä esitelmästä. Kaikki muutkin osanottajat valmistavat myös kukin kysymyksiä kustakin seminaariesitelmästä, jotka he myös lähettävät etukäteen seminaarin pitäjälle. Seminaarissa käyty keskustelu pohjaa näihin kysymyksiin. Seminaarin osallistujat saavat tietenkin yksityiskohtaista palautetta ja muokkausehdotuksia myös seminaarin vetäjältä.

Laudatureseminaarin järjestelyt ja pro gradu -tutkielman teko?

Laudatureseminaarin nimenomainen tarkoitus on käynnistää pro gradu -tutkielman teko (mikäli se ei ole käynnistynyt jo aiemmin). Opiskelijoita kehoitetaan miettimään aiheita, joka kiinnostaa heitä itseään (itsestään selvästi motivaatio on silloin optimaalinen). Melko usein gradun aiheeksi tarjoutuu proseminariesitelmän edelleen kehitelmä. On erittäin harvinaista, että opiskelija ei itse kykene esittämään aiheita. Seminaari kestää kaksi lukukautta. Viime aikoihin asti on ollut mahdollista aloittaa sekä keväällä että syksyllä, mutta on osoittautunut, että rytmi vähän katkeaa, jos keväällä tulee uusia aloittajia. Syksystä 2007 seminaarin voi aloittaa vain syyslukukaudella.

Alkusyksystä professori ohjaa jokaista osanottajaa henkilökohtaisesti (ainakin 2-3 tapaamista ennen ensimmäistä esiintymistä). Kaikki osanottajat esiintyvät respondentteina kaksi kertaa, kerran syksyllä, kerran keväällä. Perustavoitteena on saada gradu valmiiksi ja tarkastukseen kevätlukukauden lopussa. Tämä onnistuu ehkä kolmelle kymmenestä. Ensimmäisissä tapaamisissa korostetaan, että gradun laajuus on 20 opintoviikkoa (40 opintopistettä), mikä on otettava kirjaimellisesti, toisin sanoen

vaatimustaso (puolin ja toisin) ei voi olla pilvissä. Edelleen tehdään selväksi, että koko arvosana-asteikko on käytössä, eli jokaisen kannattaa miettiä, kuinka paljon työtä ja vaivaa on valmis investoimaan. Tähän liittyvät tietenkin läheisesti itse kunkin tulevaisuuden suunnitelmat. Jos aikoo tutkijaksi (noin joka toinen aikoo), kannattaa metsästä korkeimpia arvosanoja, jos ei, vähempikin voi riittää.

Kirjoitettujen esitelmien optimaalinen pituus on 10-15 liuskaa. Seminaari-istunto alkaa aina respondentin 20 minuutin mittaisella suullisella esityksellä, johon kiinnitetään myös arviointimielessä huomiota (professorin suullinen arvio heti esityksen jälkeen). (Alkuistunnoissa on käyty läpi suullisen esiintymisen perussäännöt: aikataulun noudattaminen, selkeä ulosanti, katsekontaktin luominen kuulijoihin, hermostuneen kävelyn välttäminen, varmistuminen etukäteen apuvälineiden toimimisesta jne.)

Opponentin tehtävä on aina valmistautua niin hyvin, että pystyy tarvittaessa vetämään kysymyksineen koko istunnon eli 90 minuuttia). Kaikille osanottajille tehdään selväksi, että heidän velvollisuutensa on lukea kaikki esitelmät eikä vain niitä, joita itse opponoi. Jos joku ei osallistu keskusteluun vapaaehtoisesti, professori kohdistaa hänelle suoria kysymyksiä. Alussa tehdään myös selväksi kaikille, että keskustelu ei tarkoita pilkkujen viilausta, vaan opponoinnissa tulee pyrkiä kiinnittämään huomiota oleellisiin. Myös opponentin toiminta arvioidaan joka istunnon lopussa. Professori osallistuu koko ajan keskusteluun ja ohjaa sitä, esim. jos opponentti takertuu epäoleellisiin. Seminaari-istunto päättyy respondentin työn arviointiin. Silloin tällöin (onneksi harvoin) esitys hylätään, yleensä siksi, että seminaariesitelmien tulee muotonsa puolesta noudattaa laitoksen tyyliohjeita (style sheet). Jos gradu ei valmistu kahden lukukauden jälkeen, professori yrittää aktiivisesti patistaa seuraavan syyslukukauden aikana.

Miten hyvien opetuskäytäntöjen leviäminen toteutetaan?

Opettajien välisin säännöllisin keskusteluin (ainakin kerran kuussa).

Miten laitoksella tapahtuva ja toisaalta oman tieteenalan tutkimus kytkeytyvät opetukseen?

Opettajat opettavat (peruskurssien lisäksi) lähinnä kursseja, jotka liittyvät heidän omiin tutkimusaiheisiinsa. Tästäkin olen maininnut jo edellä, siirretäänkö tänne?

Miten tieto- ja viestintäteknikkaa hyödynnetään opetuksessa?

PowerPoint-havainnollistaminen, korpuslingvistiset demonstraatiot verkon kautta, opiskelijapalaute, sähköposti.

Miten muut yliopistot ja muu yhteiskunta kytkeytyvät opetukseenne?

Muut yliopistot: yleisen kielitieteen kesäkouluihin osallistuu säännöllisesti opettajia, tutkijoita ja opiskelijoita useista yliopistoista ja Helsingin yliopiston laitoksista (2006: opettajina mm. Linköpingin yliopiston professori Per Linell ja Helsingin yliopiston teoreettisen filosofian professori Matti Sintonen). Seppo Kittilän on tarkoitus pitää dosenttiopetuksena jokin typologiaa koskeva kurssi Joensuussa syksyllä 2007. Ritva Laury pitää elo-syyskuussa 2007 LANGNET-kurssin funktionaalista kielitieteestä

yhdessä Marja-Liisa Helasvuon kanssa.

Miten kansainvälisyys näkyy toiminnassanne?

Kaikki yleisen kielitieteen opettajat tutkivat aktiivisesti ja osallistuvat jatkuvasti kansainvälisiin tieteellisiin kokouksiin. Virallinen tavoite on, että jokainen vakituinen opettaja joka vuosi julkaisisi ainakin yhden artikkelin kansainvälisessä referee-järjestelmää käyttävässä tieteellisessä aikakauslehdessä. Osallistutaan kansainväliseen järjestötoimintaan, kuten Permanent International Committee of Linguists, Societas Linguistica Europaea, Nordic Association of Linguists ja Suomen kielitieteellinen yhdistys. Joka vuosi pyritään kutsumaan ainakin yksi merkittävä ulkomainen vierailuluennointsija (2005 John McWhorter kuusi viikkoa, 2006 Royal Skousen ja Per Linell, jälkimmäinen piti kurssin yleisen kielitieteen viidennen kesäkoulun yhteydessä).

Järjestetään aktiivisesti kansainvälisiä jatkokoulutuskursseja (esim. Ritva Laury, Suitia 2005). Järjestetään kansainvälisiä symposiumeja Helsingissä (2004: XXth Scandinavian Conference of Linguistics; 2005: Approaches to Complexity in Language, yhdessä Suomen kielitieteellisen yhdistyksen kanssa; heinäkuussa 2007: XIXth International Colloquium of the SGdS (Studienkreis Geschichte der Sprachwissenschaft) / Henry Sweet Society Annual Colloquium; 2009: Biannual International Meeting of the Gypsy Lore Society). Lokakuussa 2007 Seppo Kittilä järjestää yhteistyössä Fernando Zúñigan kanssa Zürichin yliopistossa kansainvälisen työpajan Workshop on the typology of benefactives and malefactives. Tämän lisäksi hän järjestää elollisuutta koskevan työpajan Societas Linguistica Europaean konferenssissa Joensuussa (29.8.-1.9. 2007). Ritva Laury järjestää eri kielten lauseyhdistelmiä käsittelevän paneelin Interantional Pragmatics Associationin konferenssissa Göteborgissa (8.-13.7. 2007)

Julkaisutoiminnan tavoiteprofiili on henkilökunnan yhteispäätöksellä nostettu kansainvälisten referee-lehtien ja parhaiden kustantajien tasolle. Tällä hetkellä (kl. 2007) yleisen kielitieteen henkilökunta on toimittanut/massa peräti neljää volyymia kustantajalle: Miestamo, Sinnemäki & Karlsson, eds., *Language Complexity. Typology, Contact, Change*, Studies in Language Companion Series, Amsterdam: Benjamins; Miestamo & Wälchli, eds., *New Challenges in typology: Broadening the Horizons and Redefining the Foundations*, Trends in Linguistics. Studies and Monographs, Berlin: Mouton de Gruyter; Kittilä & Kulikov, eds., *Diachrony of the Valency-Changing Categories*, Studies in Language Companion Series, Amsterdam: Benjamins; Laury, ed. *Crosslinguistic Studies in Clause Combining: The Multifunctionality of Conjunctions*, Typological Studies in Language Series, Amsterdam: Benjamins.

Miten huomioidaan erityisiin ammatteihin valmistuvat opiskelijat?

Turusta pari opiskelijaa on valmistunut viittomakielen tulkeiksi.

Opetuksen arviointi

Opetuksen tuloksellisuus

Määrällistä tuloksellisuutta tarkkaillaan jatkuvasti ja analysoidaan vuosittain opettajain kokouksissa. Ks. liite1, missä on yleisen kielitieteen perustutkinto- ja opintoviikkotilasto kaudelta 1990-2006.

Kahden viimeksi kuluneen vuoden kohdalla näyttää olevan notkahdus niin FM- kuin opintoviikko(piste)määrissäkin, joka vaatii tarkempaa analysointia ja kenties muitakin toimenpiteitä. Osin tähän saattaa olla syynä laitoksen osallistujamäärältään suurimman kurssin, yleisen kielitieteen peruskurssin, uusi op-määrä (tavallisin suorituslaajuus ennen 2ov, nyt 3op). Pitääkö sanoa jotain merkityksestämme jatko-opintojen ohjaajana?

Opiskelijapalaute

Miten kurssipalautetta kerätään? Kuinka usein / systemaattisesti?

Vuoden 2007 alusta alkaen kurssipalautetta kerätään verkossa olevan lomakkeen kautta (kampela-e-lomake-palvelu: ok.helsinki.fi). Lisäksi eräät opettajat käyttävät omia vapaamuotoisia palautteenkeruumuotojaan.

Kampelan käyttöä rohkaistaan ja seurataan. Opettajakunnalle järjestetään koulutustilaisuus sen käyttöön kevätlukukaudella 2007.

Miten palautteita hyödynnetään?

Opettajat käyttävät niitä itsereflektointiin ja opetuksensa kehittämiseen. Käsitellään myös opetuksen kehittämissyöryhmässä.

Hyödynnetään aina ensi lukuvuoden suunnittelussa. Esimerkiksi kl. 2007 palautteena tuli huomio, että oli liian vähän kurssimuotoista opetusta nelosperiodilla. Tämä otettiin huomioon lukuvuoden 2007-2008 opetusohjelman suunnittelussa ja lisättiin nelosperiodin opetusta kl. 2008.

Toinen palaute kl. 2007 oli, että yleisen kielitieteen (laitoksen sisäinen) opinto-opas ei enää ole kaikilta osiltaan ajan tasalla. Siksi tämä päivitetään kevätlukukauden 2007 kuluessa.

Toiveet työelämäkurssien järjestämisestä otetaan huomioon syyslukukaudella 2007, jolloin ensimmäisen periodin aikana järjestetään työelämään orientoiva kurssi.

Sivuainetiedotusta tulisi lisätä. Tämä otetaan huomioon myös työelämäkurssilla. Yhtenä lähtökohtana tietojen saamiselle on myös Kari K. Pitkäsen selvitys (joka löytyy yleisen kielitieteen kotisivulta).

On keskusteltu myös suomenkielisten opiskelijoiden mahdollisuudesta hyödyntää ruotsinkielistä yleisen kielitieteen peruskurssia (joka viime vuosina on ulottunut yli syksyn kahden periodin). Todettiin, ettei sille ole mitään esteitä.

Suoritetaanko opiskelijakyselyitä? Jos, niin kuinka usein ja mitä tarkoitusta varten?

Yleinen kielitiede on suorittanut kolme laajaa perusopetuksen itsearviointia vuosina 1992, 1999 ja 2001, joiden tulokset kaikki on julkaistu laitoksen julkaisusarjoissa. Neljäs opetuksen itsearviointi suoritetaan (kuten edellä todettiin) kevätlukukaudella 2007. Kaksi opiskelija on palkattu selvityksen suorittajiksi.

Onko laitoksellanne käytössä vertaisarviointi?

Ei nyt (kl. 2007), mutta opetuksen kehittämissä on todettu, että siihen olisi tarvetta, erityisesti uusien (tunti)opettajien integroinnissa ja opastamisessa.

Ennenkin tuntiopetuksen laatuun ja siitä saatuun palautteeseen on toki kiinnitetty huomiota lukukausittain vakinaisten opettajien tapaamisissa. Pari kertaa tämä on johtanut toimenpiteisiin eli kasvattaviin keskusteluihin ao. tuntiopettajan kanssa. Näin on tapahtunut erityisesti, jos opettaja on vaatinut tehtäväksi kohtuuttoman paljon työtä saatavaan ov/op-määrään nähden.

Kerätäänkö palautetta muilla tavoin, esim. keskustelufoorumein joko verkossa tai muuten?

Kysymällä opiskelijoilta. Opettajille vastaanottoaikoina (näppituntumani on se, että vastaanotto on yhä enemmän siirtymässä virtuaaliseksi, sanoisin vastanneeni 150 sähköpostiin ns. vastaanottoasioista, vastaanotollani on tähän mennessä käynyt noin 10 opiskelijaa)? Opiskelijat lähettävät myös sähköpostitse kysymyksiä sekä hallintohenkilökunnalle, kurssiassistentteille että opetushenkilökunnalle.

Onko yksittäisillä opettajilla käytössään omia palautteen keruun tapoja? Miten ne toimivat ja mikä niiden rooli on koko laitosta ajatellen?

Toisinaan verkkolomakkeen paperiversioita tai omia lomakkeita tai avoimia kysymyksiä. Palaute annetaan silloin suoraan opettajalle.

Työelämäpalautte

Miten oppiaineenne saa tietoja valmistuneiden työllistymisestä?

Kaksi työelämäselvitystä yleisestä kielitieteestä valmistuneiden opiskelijoiden työllistymisestä (ks. <http://www.ling.helsinki.fi/~fkarlsson/janola01.pdf>, tämä on tuorein vuodelta 2001). Lisäksi oppiaineessa on tehty kolme itsearviointia, joissa on myös työelämäosio. Kevään 2007 itsearviointiin tulee kuulumaan myös työelämäosio.

Miten muuten kerätään työelämäpalautetta?

Aktiivisesti seuraamalla opiskelijoiden työuria. Tämä on siinä mielessä helpompaa kuin monessa kieliaineessa, että peräti puolesta tulee tutkijoita.

Onko laitoksella yhteyksiä työelämään? Jos, niin millaisia ja miten ne toimivat?

Harjoitteluyhteistyö mm. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen ja kieliteknologisten yritysten (Conexor, Kielikone, Lingsoft) sekä valtionhallinnon (mm. CIMO, Opetushallitus) kanssa. Tutkimushankeyhteistyötä (viimeksi Valtion teknillinen tutkimuskeskuksen kanssa 2007). Joka vuosi 2-3 opiskelijaa palkataan oppiaineen tutkimusprojekteihin kesätyöntekijöiksi (tutkimusapulaisiksi). Tätä on jatkunut jo parin kymmenen vuoden ajan (viimeksi kuluneiden neljän vuoden aikana Suomen Akatemian rahoittamassa projektissa “Luonnollisten kielten kompleksisuus”). Olen hakenut projektia, mutta sen rahoittamisesta ei tietenkään ole vielä minkäänlaista tietoa suuntaan tai toiseen, eli ei kannata mainita vielä ehkä?

Muut palautekäytännöt

Onko oppiaineellanne muita palautekäytäntöjä, esim. palautepäiviä?

Palautevastaanotot otetaan käyttöön syyslukukaudella 2007. Useat opettajat antavat palautetta sähköpostitse tenttitulosten ilmoittamisen yhteydessä. (Kun tenttitulos ilmoitetaan opiskelijalle sähköpostitse, menee cc:nä ilmoitus amanuenssille, joka heti kirjaa tuloksen opintorekisteriin.)

Miten opiskelija-ainejärjestö toimii?

Aktiivisesti ja tekee asioita yhteistyössä laitoksen / oppiaineiden kanssa. Perjantai-kahvit. Laitospäivillä mukana. Antaa myös aktiivisesti palautetta opetuksesta (opettamisen kehittämissä on kaksi ainejärjestöaktiivia).

Palkitseminen

Miten ja millä perusteilla oppiaineessanne palkitaan ansioituneita opettajia?

Kaksi kertaa on opiskelijoiden ehdotuksesta jätetty opiskelijoiden ja muiden opettajakollegoiden yhteinen esitys Eino Kaila -palkinnon myöntämisestä ansioituneelle yleisen kielitieteen opettajalle. Esitykset eivät valitettavasti menneet läpi. Silti esityksistä kerrottiin kummallakin kerralla asianomaiselle, jotka molemmat ilahtuivat saamastaan kiitoksesta.

Mikä rooli on yliopiston sisäisillä palkitsemisjärjestelmillä ja toisaalta koulutuksen ulkoisilla arvioinneilla?

Kumpikin kovin vähäinen. Syyslukukaudella kuitenkin yksi oppiaineen opettajista oli HYY:n Magister Bonus –palkintoehdokkaana, mikä oli erittäin kannustavaa.

Oppimisen arviointi

Mitkä ovat vallitsevat arviointikäytännöt (tentit, välikokeet, ...)?

Tentit, harjoitustehtävät, raportit, esseet, suullinen esiintyminen. Perusopintojen

harjoituskursseilla tähdennetään harjoitusten tekemisen tärkeyttä. Näitä kursseja ei voi suorittaa kirjatentteinä tai palauttamatta harjoitustehtäviä.

Ovatko arviointikriteerit läpinäkyviä ja opiskelijoilla tiedossa? Onko käytössä esim. tenttien palautustilaisuuksia?

Opiskelijat ovat hyvin tietoisia palautteen antamismahdollisuuksista. Opiskelijoilla on mahdollisuuksin mukaan mahdollista saada palautetta tentistään (tätä mahdollisuutta tosin käytetään hyvin harvoin)

Kuvailemme oppiaineenne opinnäytetöiden (ei jatkotutkintojen osalta) arviointikäytänteitä

Graduntekijöiden kanssa keskustellaan alusta asti (siis nimenomaan laudaturseminaarin alusta asti, jolloin gradutyö viimeistään käynnistyy) siitä, mitä ambitiotasoa kukin opiskelija haluaa tavoitella (tutkijanuralle tähtäävillä osaamistason on oltava hyvin korkea, koska kilpailu alalla on erittäin kovaa). Tehdään selväksi, että gradun laajuus on 40 opintopistettä, mikä tarkoittaa noin viittä kuukautta täysipäiväistä työtä. Tehdään myös selväksi, että koko arvosana-asteikko on käytössä, ja että kaikkien ei tarvitse tavoitella korkeimpia gradun arvosanoja (vaikka useimmat toki juuri tätä haluavat). Gradutyön loppuvaiheessa professori kertoo suurin piirtein mille laatutasolle työ näyttää sijoittuvan.

Eräissä tapauksissa gradulla on toinenkin ohjaaja (yo-lehtori), joka yleensä on valmiin gradun toinen tarkastaja (mainitsen tässäkin intoni tulla mukaan ohjaukseen, jos vain mahdollisuus siihen on). Lopullisen arvioinnin suorittavat tarkastajat yhteistyössä. Usein toinen tarkastaja tulee laitoksen ulkopuolelta, tarvittavasta asiantuntemuksesta riippuen (äskeisiä esimerkkejä fonetiikan professori 2006 ja seemiläisen filologian professori 2005).

Opetuksen tuki

Miten opettaja saa tukea opetukseensa?

Kollegoilta, kieliteknologian opettajilta (useissa atk-asioissa), opiskelijoiltakin, tiedekunnalta (mm. arvokas atk-tuki).

Miten opiskelijaa tuetaan opintojen eri vaiheissa sekä valintatilanteissa?

Henkilökohtainen opintosuunnitelma eli HOPS ja siihen liittyvät tapaamiset. Opettajilla on kaikilla ovet auki –periaate. Opiskelijat voivat myös tulla vapaasti keskustelemaan opettajien kanssa opinnoistaan (laitoksemme opettajien ja opiskelijoiden välit ovat erittäin läheiset ja tämä kanava toimii siksi hyvin).

Henkilökohtainen yhteydenpito, sähköposti, kurssiassistenttina toimiminen, tuntiopettajan tehtäviä, harjoittelu laitoksella, työt projekteissa, järjestämällä työelämäharjoittelua.

Sähköposti on ahkerassa käytössä. Kurssiassistentteja palkataan ainakin

syyslukukauden 2007 suurille peruskursseille.

Mitä tehdään ongelmatilanteissa?

Hälytetään hätiin laitoksen johtaja tai yliopiston rehtori tai kansleri tai opetusministeri tai (teoreettis-metodologisten ongelmien käydessä ylivoimaisiksi) Euroopan Unionin tiedekomissaari Potočnik, tai finanssipuolen dilemmoissa valtiosihteeri Raimo Sailas. Akuuteissa tilanteissa soitetaan numeroon 112 (viime aikoina melko harvoin). Myös poliisipartioista on ollut myönteisiä kokemuksia.

Kehittäminen

Miten oppiaineenne kehittää toimintaansa niin laitos-, opettaja- kuin opiskelijatasollakin?

Erityisenä kehittämiskohtena yleisen kielitieteen opettamisessa on viime vuosina ollut yleisen kielitieteen peruskurssi sekä kielitieteellisen metodologian opetus.

Yleinen kielitiede on pitkään pitänyt velvollisuutenaan tarjota mahdollisimman laadukkaan yleisen kielitieteen peruskurssin sekä laitoksen pääaineopiskelijoille että kieliaineiden opiskelijoille. Kurssin suorittavat vuosittain useat sadat opiskelijat ja siihen menee melkoinen osa opetusresursseistammekin (kurssia opettavat molemmat yliopistonlehtorit, tuntiopettajat ja ajoittain professorikin), mutta kurssista saatava hyöty on myös meille suuri (tärkeimpänä näistä luonnollisesti kurssin kautta saadut sivuaineopiskelijat). Kurssi on luentokurssi, johon kuuluu olennaisena osana harjoituksia. Sitä ei voi suorittaa kirjatenttinä.

Yleisen kielitieteen peruskurssin tarkoituksena on perehdyttää kielitieteen ja kieliaineiden opiskelijat ja myös muut kielistä kiinnostuneet opiskelijat (opiskelijoita on huomattavia määriä mm. filosofiasta ja tietojenkäsittelytieteestä) kielentutkimuksen perusteisiin. Kurssi tarjoaa tiiviin paketin kielentutkimuksen eri aloista, kuten fonologia (ääneoppi), morfologia (muoto-oppi), syntaksi (lauseoppi), semantiikka (merkitysoppi), pragmatiikka (kielen käyttö kontekstissa) ja kielen muutos.

Kurssilla opiskelijat tekevät luentoihin osallistumisen lisäksi myös harjoitustehtäviä, joiden avulla he soveltavat kurssilla oppimiaan kielitieteen peruskäsitteitä ja kehittävät kielitieteellisen analyysin perustaitoja. Luennoilla ja harjoituksissa on aineistona sekä kieliä, joita opiskelija ei ennestään tunne, ja myös opiskelijoiden jo tuntemia kieliä.

Kurssin lähestymistapa kieleen onkin typologinen/funktionaalinen, eli ihmiskieltä pyritään lähestymään yleisemmästä näkökulmasta, ei vain yksittäisten kielten, kuten suomi, englanti tai ruotsi, perspektiivistä. Kurssin tarkoitus on antaa jonkinlainen yleisesitys siitä, mitä kaikkea kielentutkimus/yleinen kielitiede voi pitää sisällään. Tätä kautta on mahdollista innostaa kieliaineiden opiskelijoita ottamaan yleinen kielitiede sivuaineekseen. Koska kurssi on monipuolinen, monet opiskelijat löytävät kurssin kautta kielitieteestä aloja, joista he eivät ennen olleet tietoisia. Kurssi on saanut erinomaiset opiskelijapalautteet ja se on toiminut hyvänä rekrytointiväylänä. Useat yleisen kielitieteen peruskurssin suorittaneet kieliaineen pääaineopiskelijat ovat päättäneet vaihtaa yleisen kielitieteen pääaineekseen. Näiden opiskelijoiden

motivaatiotaso on yleensä erityisen korkea. Kurssi tuo meille myös runsaasti sivuaineopiskelijoita, jotka ovat kiinnostuneita kielestä yleensä. Heidän kauttaan tietoa kielestä on myös mahdollista levittää eteenpäin, koska monet heistä päätyvät opetuslalle (joko yliopistoon tai koululaitokseen).

Peruskurssia on kehitetty jakamalla kolme suurehkoa ryhmää kieliaineittain, jotta eri kielten opiskelijat voisivat saada yleisen kielitieteen metodiikan lisäksi heidän omat tietonsa ja mielenkiinnon aiheensa huomioon ottavaa opetusta. Kurssipalautteesta on käynyt ilmi, että kurssin opiskelijat arvostavat erityisesti kurssilla tehtyjä harjoituksia ja niistä saatua palautetta. Harjoitustehtävien suorittaminen kurssin aikana onkin välttämätöntä kielitieteen metodiikan ja peruskysymysten oppimiseksi; ne myös motivoivat opiskelijoita seuraamaan opetusta aktiivisesti. Jotta työmäärä ei kävisi kohtuuttomaksi kurssin opettajille, kullekin peruskurssille palkataan syksyn 2007 alusta kurssiassistentti harjoitustehtävien tarkastamista varten. Isoille kurseille soveltuvat myös hyvin kurssin verkkosivut, joiden laatimista kehitetään edelleen. Kurssia kehitetään myös edelleen liian päällekkäisyyden välttämiseksi eri laitosten pääsykoeteosten kanssa (esim. englannin kielen laitoksen pääsykoekirja on englanninkielinen kielitieteen perusoppikirja). Lisäksi nykyisen entistä pienemmän opintopistemäärän ja kurssin vaatiman entiseen opintoviikkomäärään perustuvan työmäärän suhdetta on pohdittava.

Vuosille 2004-2006 saatiin humanistiselta tiedekunnalta erityismääräraha kielitieteen metodologian verkko-opetushanketta varten. Tätä on käytännössä johtanut Fred Karlsson ja sitä on ideoitu myös yleisen kielitieteen tutkijaseminaarissa.

Lopputuloksena on saatu aikaiseksi “Kielitieteellisten menetelmien verkkosivusto” (ks. <http://www.ling.helsinki.fi/~fkarlss/metho/>), jonka keskeiset osat ovat: yleiskatsaus kielitieteen metodologiaan (Fred Karlsson); fonologian ja morfologian resurssit (Irina Kauhanen ja Kaius Sinnemäki, erityisesti tarkoitettu fonologian ja morfologian harjoituskurssin opettajille tausta- ja harjoitusaineistoksi); kielitieteen kvantitatiiviset analyysimenetelmät (Teemu Luojola); metodologisesti relevantteja verkko-osoitteita (Marja Välisalo: katsaus internetin tarjontaan); sekä laaja muu verkko-osoitteisto.

Tätä verkkosivustoa kehitetään edelleen vuonna 2007, jolloin Anu Airola tulee laatimaan syntaksin harjoituskurssin resurssiaineiston.

Millä perusteilla opettajia täydennyskoulutetaan ja kuinka usein?

Useat (erityisesti nuoret) opettajat ovat osallistuneet yliopistopedagogiikan koulutukseen (ainakin Anu Airola, Irina Kauhanen, Ekaterina Gruzdeva ja Kaius Sinnemäki).

Liite 1 Yleisen kielitieteen oppiaineen perustutkinnot ja opintoviikot 1990-2006

v	n	v	n
1990	1	1999	5
1991	4	2000	4
1992	2	2001	5
1993	5	2002	3
1994	8	2003	7
1995	1	2004	5
1996	1	2005	3
1997	4	2006	2
1998	5		
Σ			65

Taulukko 1. Yleisen kielitieteen oppiaineen FM-tutkinnot 1990-2006.

v	n	v	n
1991	2174	1999	2127
1992	2606	2000	1724
1993	2451	2001	1701
1994	1822	2002	2240
1995	1877	2003	1966
1996	1761	2004	2131
1997	2099	2005	1795
1998	1876	2006	1462
Σ			31812

Taulukko 2. Yleisen kielitieteen oppiaineen opintoviikkokertymä 1991-2006.

Työtehtävä	Työsuunnitelma	tunnit
Opetus	kolme luentokurssia (yht. 80 kateederituntia), tutkijaseminaari (26), laudaturseminaari (26) (yht. 660 t kertoimella 5); väitöskirjojen ja gradujen ohjaus (100), yleisvastaanotot (40), V yleisen kielitieteen kesäkoulun johtaja (40); noin 90 tenttikuorta vuodessa (50); tuottaa noin 350 ov/v (lv. 2005-2006); johtaa opetuksen kehittämishanketta ”Kielitieteellinen metodologia verkko-opetuksena” (40)	900
Tutkimus	oma työ (kompleksisuus, metodologia); projektin ”Luonnollisten kielten kompleksisuus” johtaja (06 loppuun, loppuraportti 07); johtaa projektia ”Forsmarkin ydinomalan turvallisuusmääräysten lingvistinen analyysi” (07, 7 kk)	245
Tutkimus-hallinto	Järjestää Langnetin kurssin ”Kielitieteellinen tutkimusmetodiikka I” 03/07 ja opettaa 12 t; Langnetin osaohjelman ”Kieliooppi ja sen teoria” jäsen; järjestelytoimikunnan jäsen (Studienkreis ja Henry Sweet Society, Hki 07/07; järjestelytoimikunnan pj., (Gypsy Lore Societyn maailmankokous, Hki 2009)	30
Alan luottamus-tehtävät	Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan hallituksen jäsen, Nordic Association of Linguistsin rahastonhoitaja, Kansainvälisen lingvistikomitean jäsen, Academia Europaean lingvistikomitean jäsen	30
Alan asian-tuntija-tehtävät	Jyväskylän yliopiston soveltavan kielitieteen professorin viran täyttö	50
Laitoshallinto	laitoksen johtaja (06 loppuun), johtoryhmän sihteeri (06 loppuun), jäsen ja varajohtaja (07 alusta), yleisen kielit. vastuuhenkilö (yleissuunnittelu, raha-asiat), Anatomian rakennuksen esimies ja suojelupäällikkö, yleisen kielit. tehtäviä: verkkosivujen vastuuhenkilö, opetuksen kehittämisryhmän puheenjohtaja, laatukäsikirjan tekijä, työelämävastaava, joulupukki	100
Muu hallinto (HY)	kollegion jäsen, konsistorin jäsen (07 alusta), tiedekuntaneuvoston jäsen (06 loppuun), tutkijakollegiumin johtokunnan puheenjohtaja (06 loppuun), yhteiskuntatieteellisen ja humanistisen rahaston hoitokunnan puheenjohtaja, Sasakawa Young Leaders Foundationin stipendirahaston puheenjohtaja, Matti Klinge –stipendin jakotoimikunnan puheenjohtaja, Delegationen för den svenskspråkiga verksamheten vid HU (jäsen, 06 loppuun), Yliopistomuseon säätiön edustajiston jäsen, Webalt oy:n ja SEEDCAP II ky:n hallitusten jäsen (konsistorin määräämänä)	125
Kolmas tehtävä	Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen neuvottelukunnan puheenjohtaja (02/07 loppuun), romanikielen lautakunnan puheenjohtaja, romanikielen elvytyshankkeen johtoryhmän puheenjohtaja, Åbo Nationin inspektori, Svenska Studenters Bostadsstiftelsen puheenjohtaja, Svenska litteratursällskapet i Finland rf:n varapuheenjohtaja, Iberialais-Amerikkalaisen säätiön varapuheenjohtaja, Sigrid Juseliuksen säätiön hallituksen työskentelevä varajäsen, Inez ja Julius Polinin säätiön hallituksen varajäsen. Kansalliskirjaston johtokunnan varajäsen (2007-2009). Kutsuttu esitelmä Suomen Lääkäriliiton 125-vuotisjuhlassa 16.11.2006 (Kielen synty ja kuolema). Kutsuttu esitelmä Tieteen päivillä 13.1.2007 (Luonnolliset kielten mutkikkuus).	120
yhteensä		1600

TYÖ- TEHTÄVÄ	TEHTÄVIEN LAATU	TUNNIT
Opetus	Viisi tai kuusi luentokurssia vuodessa, proseminaari, n. 150 kateederituntia, kerrointa 5 käyttämällä 750 tuntia. Lisäksi vastuu kirjatenteistä, n. 110 tenttiä/lukuvuosi (yht 110. t.), joskin tänä vuonna lisää vastuukursseja (etenkin peruskurssi). Lisäksi vastaanotot (30t.), opinnäytteiden ohjaus ja tarkastus (60 t.), vierasluennot (10t.). Langnetin ”Kielen rakenteet käytössä” ohjaajapoolin jäsen. Järjestää Langnetin kurssin Funktionaalinen kielitiede elok. 2007, opettaa yhteistyössä Marja-Liisa Helasvuon ja Christopher Butlerin kanssa.	980
Tutkimus	Oma työ (puheen syntaksi, erit. lauseyhdistelmät, referenssi, määräisyys, indeksikaalisuus). <i>Virittäjän</i> ja <i>Grammar and Cognition</i> -sarjan toimitusneuvostojen jäsen; arvioita (esim. <i>Research on Language and Social Interaction</i> , <i>Virittäjä</i> , <i>Benjamins</i>)	540
Laitoshallinto	Johtoryhmän jäsen, HOPS-vastaava, perusopintojen koostaminen, neuvonta aineopinnoissa, laitoksen opintoasiain yhteyshenkilö keskushallintoon, fuksi- ja abi-infot (yhdessä toisen yliopistonlehtorin kanssa), opinto-ohjelman teko	80?
Muu hallinto (HY)		
3. tehtävä (HY)		
3. tehtävä (ext)		
		1600t.

TYÖ- TEHTÄVÄ	TEHTÄVIEN LAATU	TUNNIT
Opetus	5 luentokurssia, n. 134 kateederituntia (750 tuntia, mukana 3 harjoituskurssia), yleisvastaanotot n. 70 tuntia, n. 100 tenttikuorta vuodessa (arvio), n. 50 tuntia.	870
Tutkimus	Oma työ, Langnetin ”kielioppi ja kielen teoria” ohjelman ohjaajapoolin jäsen. Kielitieteellisten aikakauslehtien arviointitehtäviä (mm. Linguistics, Journal of Pragmatics, SKY Journal of Linguistics ja Studies in Language).	570
Laitoshallinto	Erasmus-yhdyshenkilö (40 h), yhteydenpito HY:n kieliaineisiin (10 h). Ritva Lauryn varajäsen laitoksen johtoryhmässä 1.1.2007 alkaen (20 h). Laadunvalvontavastaava yleisessä kielitieteessä (50 tuntia?). Mukana opetuksenkehittämistyöryhmässä (30h ?).	260
Muu hallinto (HY)	-	
Kolmas tehtävä	-	
yhteensä		1600